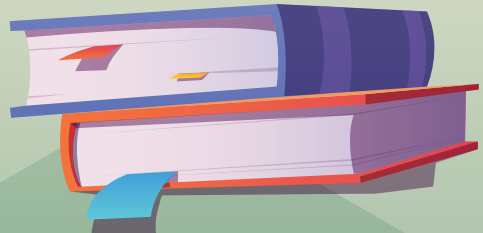
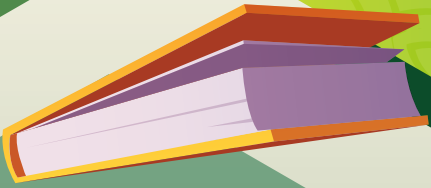

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

10.
SINIF

SİYER
ETKİNLİK
KİTABI

**DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

10. SINIF
SİYER
ETKİNLİK
KİTABI

YAZARLAR

Dr. Fatma BALCI ARVAS

Dr. Numan KONAKLI

Ayşe SAĞLAM

Hüseyin ÇINAR

İlknur APAK

Süleyman EMİROĞLU

Editör

Süleyman EMİROĞLU

Program Geliştirme Uzmanı

Talip AYDEMİR

Dil Uzmanı

Mehmet Emin SARIKAYA

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

Hülya ERDUL

Rehberlik ve Psikolojik

Danışma Uzmanı

Kenan PINARBAŞI

Mevlüt SELVİ

Grafik Tasarım Uzmanı

Hakan AVLUKARI

Meryem ÜNSEL

Yahya ÖZTÜRK

İÇİNDEKİLER

4. Ünite

Risâletin Medine Dönemi

1. KAZANIM: Medine’de İslam toplumunun oluşum sürecini açıklar.

1. Etkinlik: Oku-Yorum	6
2. Etkinlik: Eşleştirme	8

2. KAZANIM: Seriyye ve gazveleri sebep ve sonuçları açısından değerlendirir.

3. Etkinlik: Yap-Boz	11
4. Etkinlik: Oku-Bul-Yaz	14

3. KAZANIM: Peygamberimizin münafıklarla mücadele metodunu yorumlar.

5. Etkinlik: Oku-Bul-Yaz	17
6. Etkinlik: Kıssadan Hisse	20

4. KAZANIM: Peygamberimizin diğer din mensuplarıyla ilişkilerinin dayandığı ilkeleri kavrar.

7. Etkinlik: Çengel Bulmaca	22
8. Etkinlik: Oku-Yorum	25

5. KAZANIM: Peygamberimizin tebliğinde İslam’a davet mektuplarının yerini açıklar.

9. Etkinlik: Oku-Bul-Yaz	27
10. Etkinlik: Tarih Ne Diyor?	30

6. KAZANIM: Veda Haccı’nın önemini ve Veda Hutbesi’ndeki evrensel mesajları yorumlar.

11. Etkinlik: Fotoğraflı-Yorum	32
12. Etkinlik: Soru-Cevap	34

7. KAZANIM: Peygamberimizin vefatının Müslümanlar üzerinde bıraktığı tesiri açıklar.

13. Etkinlik: Oku-Yorum	36
14. Etkinlik: Yazı-Yorum	39

8. KAZANIM: Peygamberimizin ahlaki özelliklerini hayatında uygulamaya istekli olur.

15. Etkinlik: Düşün-Bul	41
16. Etkinlik: Sıra Sende	44

KİTABIMIZI TANIYALIM

Ders adı

Sınıf

Kazanım

Etkinlik sıra numarası

Etkinlik süresi

Ünite adı

Etkinlik süreci
açıklaması

Değerlendirme
yöntemi

Etkinlik adı

Etkinlik yönergesi

Etkinlik alanı

Cevap
anahtarı

ETKİNLİK 5
SIYER
1. Ünite: İslamiyet Öncesi Arap Yarımadası
20 dk.

Kazanım: İslamiyet öncesi Arap Yarımadası'nın coğrafi, siyasi, sosyal, kültürel, ekonomik yapısını ve dinî özelliklerini tanıyarak.

Süreç

- Öğrencilere İslamiyet öncesi Arap Yarımadası'nın coğrafi, siyasi ve ekonomik yapısını ile ilgili bir etkinlik yapacakları bildirilir.
- Öğrencilere bu etkinliğin nasıl bir sonuçla ulaşılmak istendiği açıklanır.
- Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
- Öğrencilerden Ek-1'deki yönergeler doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
- Soruları yanıtlamadan sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfta paylaşılması sağlanır.
- Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme: Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

HARİTA-YORUM
ETKİNLİK 5
Ek-1
20 dk.

1. İslam öncesi Arap Yarımadası'na ve çevresini gösteren harita üzerinde işaretlenmiş bölgelere aşağıda verilen önemli bilgi, devlet, şehir ve deniz isimlerini yerleştiriniz.
Arap Yarımadası, Mekke, Yezrib, Taif, Sasani (Fars) İmparatorluğu, Bizans İmparatorluğu, Gassaniler, Habeş Krallığı, Himyar Devleti, Kızıldeniz, Basra Körfezi, Arap Denizi, Akdeniz.

2. "Arap Yarımadası'nın büyük bir bölümünün çölerte kaplı olması buranın insanın ortak bir tarih ve kadere sahip olmasında etkili oldu. Yağmurları azdı, uzun süren kuraklıkların gölmesi" Yarımada'nın büyük bir bölümünde düzenli tarımı mümkün vermiyordu. Tarımı mümkün olan yerlerde dağ yapılarının düzensizliği ve kuraklıklar sonucu kıtlıklar görülebiliyordu. Bu durumda Yarımada insanı, başta gıda gibi en temel ihtiyaçları dahil olmak üzere bir çok gereksinimini kendisine yakın bölgelerden karşılamak zorundaydı. Çölün ortaya çıkarttığı bu olumsuz koşullar Yarımada'da ticareti canlandırdı ve geliştirdi. Arap Yarımadası'nın diğer bir coğrafi özelliği olarak Akdeniz ve Hint Okyanusu arasında olması ve iki dünyayı birbirine bağlaması burayı uzak mesafeler arası transit ticaretin merkezi haline getirdi. Özellikle çölün aşınması büyük kolaylık sağlayan çölün gemi inşa edilmesine de elverişli olmasına her iki dünya arasında aracılığı kolaylaştırdı. Her yıl her iki tarafın mallarını karşılıklı olarak sürekli taşı-maktaydı. Böylece Arap Yarımadası'nda ekonomik hayatın merkezinde ticaret yer alırdı. Yarımada'yı bir ağ gibi kucaklayan pazarlar her yıl belirli mevsimlerde düzenli olarak kurulmaktaydı ve neredeyse her aya bir pazar düpmekteydi."

(Fahat BAL, Çölün Ekonomisi: İslam Öncesi Arap Yarımadası'nda Ticaret, Örtaklık, Para Ve Kredi, Akademik Otis Dergi, 2016, C. 5, S. 1, s. 16-17.)

Metinde yer alan Arap Yarımadası'nın coğrafi ve ekonomik koşullarının Hz. Peygamber'in tebliğine olan etkisini yorumlayınız.

HARİTA-YORUM
ETKİNLİK 5
Ek-2
20 dk.

CEVAP ANAHTARI

**ÜNİTE
4**

**RİSÂLETİN
MEDİNE
DÖNEMİ**

10

SİYER

ETKİNLİK

1

4. Ünite: Risâletin Medine Dönemi

20 dk.

Kazanım: Medine’de İslam toplumunun oluşum sürecini açıklar.

Süreç

1. Öğrencilerin her birine Ek-1 dağıtılır.
2. Öğrencilerden Ek-1’deki metne göre verilen soruları cevaplamaları istenir.
3. Yorum soruları üzerinde bir süre düşünmeleri için öğrencilere zaman tanınır.
4. Öğrencilerin cevapları dinlenir.
5. Verilen cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilir.
6. Bulunması istenen ayetlerin konuyla ilgili olanları sınıf panosuna asılır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Verilen metinden hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Medine Dönemi'nin ilk yıllarında inen surelerden olan Bakara suresi genel olarak dinin, nefsin, aklın ve malın korunması gibi esaslardan bahseder. Enâm suresinde ibadet, nikâh, talak ve ceza hukuku ile ilgili bazı hükümler yer alır. Nisâ suresi ise mehir, miras ve vasiyet hükümlerini içerir.

Cihada izin verilmesi, zekâtın ve haccın farz kılınması, içkinin haram kılınması gibi teşri (kanuni) hükümler Medine Dönemi'nde gerçekleşmiştir. Bu dönemdeki teşri hükümlerin imanla ilgili esaslardan ziyade ferdin diğer fertlerle, toplumun birbiriyle ve Müslüman toplumun diğer toplumlarla ilişkilerini düzenleyen hükümlere yönelik olduğu dikkat çeker. Özetle Müslüman toplumun oluşması için gereken prensipler hicretten itibaren vahye konu olmuştur.

(Hanefî Palalıyık, "Hz. Peygamber'in Devlet Kurma Faaliyetleri", AÜİFD, S.17, 2002, s.97-99)

1. Devlet olma ile hukuk kuralları arasında nasıl bir ilişki vardır?

2. Medine Dönemi'nde Müslümanların hayatında ne gibi değişiklikler olmuştur?

3. Medine Dönemi'nde nazil olan ayetlerden toplumsal düzenlemeye yönelik örnekler bulunuz.

10**ETKİNLİK****2****SİYER****4. Ünite: Risâletin Medine Dönemi****20 dk.****Kazanım:** Medine’de İslam toplumunun oluşum sürecini açıklar.**Süreç**

1. Medine’de İslam toplumunun oluşum süreci ile ilgili bir eşleştirme etkinliği yapılacağı söylenir.
2. Öğrencilerin her birine önceden hazırlanarak çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
3. Bu etkinlikte nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
4. Ek-1’de maddeler hâlinde yazan hadiselerin hangi alan ya da alanlara karşılık geldiğinin bulunması ve ilgili alanlar ile eşleştirilmesi istenir.
5. Öğrenciler bireysel olarak eşleştirme etkinliği gerçekleştirirler.
6. Süre sonunda doğru eşleştirmenin öğretmen tarafından açıklanması ile etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıda verilen olayları ilgili oldukları alanlarla eşleştiriniz.

1. Medine'ye hicret, İslam tebliğinin daha güçlü bir şekilde yayılması amacıyla gerçekleştirilmişti. Bunun ilk adımı olarak bir mescit inşa edilmesine karar verildi.
2. İnşa edilen mescidin arka kısmına evsiz ve yoksulların kalması için bir yer yapılmıştı. Zamanla buraya Suffe adı verilmiş, sakinlerine de "Ashab-ı Suffe" denmiştir. İslam davetçileri ve öğretmenler genellikle Suffe ehli arasından seçilmiştir.
3. Hz. Peygamber Medine'de yeni bir toplum meydana getirmek için önemli adımlar attı. Bu konudaki önemli teşebbüslerden biri ensar ile muhacir arasında kardeşlik tesis edilmesidir.
4. Medine'de gerçekleşen kardeşlik faaliyeti neticesinde Evs ve Hazrec kabileleri arasında geçmişte meydana gelen çatışma ve kavgalar son bulmuş oldu.
5. Muâhât sayesinde bütün varlıklarını Mekke'de bırakan muhacirlerin maddi manevi ihtiyaçları karşılanmış oldu.
6. Hz. Peygamber namaz vakitlerinde Müslümanların bir arada bulunabilmelerini temin etmek için ashabıyla istişarelerde bulundu. Namaza çağrı olarak ezan okunması fikri üzerinde karar kılındı.
7. Allah Resulü (s.a.v.), Müslümanların ticari faaliyetlerini yürütmeleri için kendilerine ait bir pazar yeri kurulmasına karar verdi. Pazarın denetlenmesi için de görevliler tayin etti.
8. Hz. Peygamber Medine'de yaşayan diğer din ve milletlere mensup insanları da kapsayan bir sözleşme (anayasa) hazırlamaya karar verdi. İslam tarihinde Medine Vesikası olarak bilinen sözleşme ile Medine'de yaşayan insanlar Medinelilik merkezinde hukuki bir statü elde etmiş oldular.
9. Medine Vesikası, anlaşma metnini hazırlayan Hz. Peygamber'in Medine şehir devletinin idarecisi olduğunun zımnen kabulü anlamına gelmekteydi.
10. Allah Resulü'nün (s.a.v.) Medine'de gerçekleştirdiği faaliyetlerden birisi de Müslümanların sayısını tespit etmek amacıyla nüfus sayımı yaptırması olmuştur.
11. Hicretten sonra Medine'de gerçekleşen önemli hadiselerden bir diğeri de kıblenin değişmesidir. Bakara suresi 144. ayetin nazil olmasından sonra Hz. Peygamber namaz kılarken yönünü Kudüs'ten Mekke'ye çevirmiştir.
12. Savaşa izin veren ayetlerin nazil olmasıyla Hz. Peygamber Medine dışına seriyye adı verilen küçük askerî birlikler göndermeye başladı.
13. Mekke ile Şam arasındaki ticaret yolunu kontrol altına almak seriyyelerin önemli görevleri arasındaydı.

SİYASİ

ASKERİ

EKONOMİK

DİNİ

HUKUKİ

SOSYAL

EĞİTİM

CEVAP ANAHTARI

1. Medine'ye hicret, İslam tebliğinin daha güçlü bir şekilde yayılması amacıyla gerçekleştirilmişti. Bunun ilk adımı olarak bir mescit inşa edilmesine karar verildi.
2. İnşa edilen mescidin arka kısmına evsiz ve yoksulların kalması için bir yer yapılmıştı. Zamanla buraya Suffe adı verilmiş, sakinlerine de "Ashab-ı Suffe" denmiştir. İslam davetçileri ve öğretmenler genellikle Suffe ehli arasından seçilmiştir.
3. Hz. Peygamber Medine'de yeni bir toplum meydana getirmek için önemli adımlar attı. Bu konudaki önemli teşebbüslerden biri ensar ile muhacir arasında kardeşlik tesis edilmesidir.
4. Medine'de gerçekleşen kardeşlik faaliyeti neticesinde Evs ve Hazrec kabileleri arasında geçmişte meydana gelen çatışma ve kavgalar son bulmuş oldu.
5. Muâhât sayesinde bütün varlıklarını Mekke'de bırakan muhacirlerin maddi manevi ihtiyaçları karşılanmış oldu.
6. Hz. Peygamber namaz vakitlerinde Müslümanların bir arada bulunabilmelerini temin etmek için ashabıyla istişarelerde bulundu. Namaza çağrı olarak ezan okunması fikri üzerinde karar kılındı.
7. Allah Resulü (s.a.v.), Müslümanların ticari faaliyetlerini yürütmeleri için kendilerine ait bir pazar yeri kurulmasına karar verdi. Pazarın denetlenmesi için de görevliler tayin etti.
8. Hz. Peygamber Medine'de yaşayan diğer din ve milletlere mensup insanları da kapsayan bir sözleşme (anayasa) hazırlamaya karar verdi. İslam tarihinde Medine Vesikası olarak bilinen sözleşme ile Medine'de yaşayan insanlar Medinelilik merkezinde hukuki bir statü elde etmiş oldular.
9. Medine Vesikası, anlaşma metnini hazırlayan Hz. Peygamber'in Medine şehir devletinin idarecisi olduğunun zımnen kabulü anlamına gelmekteydi.
10. Allah Resulü'nün (s.a.v.) Medine'de gerçekleştirdiği faaliyetlerden birisi de Müslümanların sayısını tespit etmek amacıyla nüfus sayımı yaptırması olmuştur.
11. Hicretten sonra Medine'de gerçekleşen önemli hadiselerden bir diğeri de kıblenin değişmesidir. Bakara suresi 144. ayetin nazil olmasından sonra Hz. Peygamber namaz kılarken yönünü Kudüs'ten Mekke'ye çevirmiştir.
12. Savaşa izin veren ayetlerin nazil olmasıyla Hz. Peygamber Medine dışına seriyye adı verilen küçük askerî birlikler göndermeye başladı.
13. Mekke ile Şam arasındaki ticaret yolunu kontrol altına almak seriyyelerin önemli görevleri arasındaydı.

SİYASİ

8, 9

ASKERİ

12, 13

EKONOMİK

5, 7, 13

DİNİ

1, 6, 11

HUKUKİ

8

SOSYAL

1, 2, 3, 4, 5, 8, 10

EĞİTİM

2

10

ETKİNLİK

3

SİYER

4. Ünite: Risâletin Medine Dönemi

20 dk.

Kazanım: Seriyye ve gazveleri sebep ve sonuçları açısından değerlendirir.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1 dağıtılır.
2. Bu etkinlikte nasıl bir sonuca ulaşılacak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden bilgileri ışığında yapbozun eksik parçalarını tamamlamaları istenir.
4. Öğrencilerden eksik parçaların yanındaki çizgili kutucuklara mevcut parçanın tablonun hangi boşluğuna karşılık geldiğini yazmaları istenir.
5. Sürenin sonunda bilgilerin doğruluğu öğretmen tarafından kontrol edilir.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Yapboz parçalarını örnekteki gibi yerleştiriniz.

SERİYYE ve GAZVELERİN	TARİHİ A	İSİMLERİ B	SEBEPLERİ C	SONUÇLARI Ç	MUHATAPLARI D
1	627	Hendek Gazvesi			Mekke müşrikleri ve müttefikleri
2	624		Haber toplama (İstihbarat)		
3		Nâdir Gazvesi			Yahudiler
4	629			Müslüman komutanlar mücadele sonucu şehit olmuştur.	
5	625	Bi'ri Maüne		Yetmiş kadar sahabe şehit edilmiştir.	Arap kabileleri
6	624		Düşmanca tavır		

ÖRNEK

İslam'a davet

5-C

Bedir Gazvesi

Mekke müşrikleri

Meşru Müdafaa

Müslümanlar savunmadan taarruz durumuna geçmiştir.

625

Hristiyanlar

Müte Savaşı

Kuşatma sonunda Hayber'e sürgün edilmişlerdir.

Müslümanlar ilk esir ve ganimeti almıştır.

Elçi dokunulmazlığının ihlali

Müslümanlar büyük bir zafer kazanmıştır.

Antlaşmaların ihlali

Mekke müşrikleri

Abdullah b. Cahş Seriyyesi

CEVAP ANAHTARI

SERİYYE ve
GAZVELERİN

	<u>TARİHİ</u> A	<u>İSİMLERİ</u> B	<u>SEBEPLERİ</u> C	<u>SONUÇLARI</u> Ç	<u>MUHATAPLARI</u> D
1	627	Hendek Gazvesi	Meşru Müdafaa	Müslümanlar savunmadan taarruz durumuna geçmiştir.	Mekke müşrikleri ve müttefikleri
2	624	Abdullah b. Cahş Seriiyesi	Haber toplama (İstihbarat)	Müslümanlar ilk esir ve ganimeti almıştır.	Mekke müşrikleri
3	625	Nâdir Gazvesi	Antlaşmaların ihlali	Kuşatma sonunda Hayber'e sürgün edilmişlerdir.	Yahudiler
4	629	Mûte Savaşı	Elçi dokunulmazlığının ihlali	Müslüman komutanlar mücadele sonucu şehit olmuştur.	Hristiyanlar
5	625	Bîri Maûne	İslam'a davet	Yetmiş kadar sahabe şehit edilmiştir.	Arap kabileleri
6	624	Bedir Gazvesi	Düşmanca tavır	Müslümanlar büyük bir zafer kazanmıştır.	Mekke müşrikleri

10**ETKİNLİK****4****SİYER****4. Ünite: Risâletin Medine Dönemi****20 dk.****Kazanım:** Seriiye ve gazveleri sebep ve sonuçları açısından değerlendirir.**Süreç**

1. Öğrencilere Ek-1 dağıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ayetler sınıf içerisinde sesli bir şekilde okunur.
4. Öğrencilerden konuyla ilgili bilgilerini mevcut ayetler ışığında değerlendirmeleri ve Peygamberimizin (s.a.v.) hangi durumlarda savaş kararı verdiğini bulmaları istenir.
5. Öğrencilerin verdiği cevaplardan ortak bir liste oluşturulur.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki ayetleri okuyunuz.

"Size karşı savaş açanlara, siz de Allah yolunda savaş açın. Sakın aşırıya gitmeyin, çünkü Allah aşırıları sevmez."

(Bakara suresi, 190. ayet.)

"Kendileriyle savaşılana (müminlere), zulme uğramış olmaları sebebiyle (savaş konusunda) izin verildi..."

(Hac suresi, 39. ayet.)

"Allah yolunda savaşın ve bilin ki Allah, her şeyi işitir ve bilir."

(Bakara suresi, 244. ayet.)

Ayetlerden de hareketle
Hz. Peygamber'in savaş
sebebi olarak gördüğü
hususlardan beş tanesini
yazınız.

1.

2.

3.

4.

5.

CEVAP ANAHTARI

Hız. Peygamber'in savaş
sebebi olarak gördüğü
hususlardan bazıları:

1. İslam'a düşmanlık
2. Zulüm ve haksızlık
3. Antlaşma ihlali
4. Müslümanlara saldırı
5. Olası saldırıyı engelleme

10**ETKİNLİK****5****SİYER****4. Ünite: Risâletin Medine Dönemi****20 dk.****Kazanım:** Peygamberimizin münafiklarla mücadele metodunu yorumlar.**Süreç**

1. Öğrencilere Ek-1 dağıtılır.
2. Bu etkinlikte nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden metni dikkatli bir şekilde okumaları istenir.
4. Öğrencilerden Ek-1'de yer alan metinde münafikları niteleyen ifadelerden sonraki boşluklara metnin altında verilen ayetlerden uygun olanın numarasını yazmaları istenir.
5. Öğretmen tarafından doğru cevaplar verilerek öğrencilerin cevaplarını kontrol etmesi sağlanır.
6. Öğretmenin metin üzerinden soracağı sorularla konu pekiştirilir.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Verilen metindeki boşluklara aşağıdaki ayetlerden anlam bakımından uygun olanın numarasını yazınız.

Kur'an-ı Kerim'de münafıklar; Müslüman olduğunu iddia eden (.....), korkak (.....), menfaatine düşkün (.....) ve cimri (.....) kimseler olarak tarif edilmiştir. Ayrıca vahiy bu insanların dünya malına düşkün (.....), mütereddit (.....) ve kibirli (.....) bir yapıya sahip olduklarını belirtir. Münafıkların iç dünyalarındaki bu çelişkili yapı onların dinî tutum ve davranışlarında da ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla gönlü Allah'a (c.c.) teslim olmamış münafığa ibadetin zor geleceği (.....) açıktır.

(Hülya Alper, "Nifak ya da İmanda Çatışma", MÜİFD, S 22, 2002, s. 14-21.)

1. "Bunların arasında bocalayıp durmaktalar, ne onlara (bağlanıyorlar) ne bunlara. Allah'ın şaşırttığı kimseye asla bir (çıkar) yol bulamazsın."

(Nisâ suresi, 143. ayet.)

2. "... Onlar sanki duvara dayanmış kütükler gibidir. Her gürültüyü kendi aleyhlerine sanırlar..."

(Münâfikûn suresi, 4. ayet.)

3. "Onlar, aralarında hüküm vermesi için Allah ve Peygamber'e çağırıldıklarında bakarsın ki içlerinden bir kısmı yüz çevirip dönerler. Ama eğer (Allah ve Resulü'nün hükmettiği) hak kendi lehlerine ise ona boyun eğip gelirler."

(Nûr suresi, 48-49. ayetler.)

4. "(Bu münafıklar) müminlerle karşılaştıkları vakit '(Biz de) iman ettik' derler..."

(Bakara suresi, 14. ayet.)

5. "Onlara 'Gelin, Allah'ın Peygamberi sizin için mağfiret dilesin.' denildiği zaman başlarını çevirirler ve sen onların, büyüklük taslayarak uzaklaştıklarını görürsün."

(Münâfikûn suresi, 5. ayet.)

6. "Münafık erkekler ve münafık kadınlar (sizden değil), birbirlerindendir. Onlar kötülüğü emreder, iyilikten alıkoyar ve cimrilik ederler..."

(Tevbe suresi, 67. ayet.)

7. "... Korku gidince ise mala düşkünlük göstererek sizi sivri dilleri ile incitirler. Onlar iman etmiş değillerdir, bunun için Allah onların yaptıklarını boşa çıkarmıştır. Bu, Allah'a göre kolaydır."

(Ahzâb suresi, 19. ayet.)

8. "... Onlar namaza kalktıkları zaman üşenerek kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar, Allah'ı da pek az hatırlarlar."

(Nisâ suresi, 142. ayet.)

CEVAP ANAHTARI

Kur'an-ı Kerim'de münafıklar; Müslüman olduğunu iddia eden (4), korkak (2), menfaatine düşkün (3) ve cimri (6) kimseler olarak tarif edilmiştir. Ayrıca vahiy bu insanların dünya malına düşkün (7), mütereddit (1) ve kibirli (5) bir yapıya sahip olduklarını belirtir. Münafıkların iç dünyalarındaki bu çelişkili yapı onların dinî tutum ve davranışlarında da ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla gönlü Allah'a (c.c.) teslim olmamış münafığa ibadetin zor geleceği (8) açıktır.

(Hülya Alper, "Nifak ya da İmanda Çatışma", MÜİFD, S 22, 2002, s. 14-21.)

10**ETKİNLİK****6****SİYER****4. Ünite: Risâletin Medine Dönemi****20 dk.****Kazanım:** Peygamberimizin münafiklarla mücadele metodunu yorumlar.**Süreç**

1. Öğrencilere Ek-1 dağıtılır veya metin tahtaya yansıtılır.
2. Bu etkinlikte nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1’de yer alan metnin öğrenciler tarafından okunması istenir.
4. Metinde yer alan olay üzerinden öğrencilere düşünceleri sorulur.
5. Söz almak isteyen öğrenciler dinlenir.
6. Konuyla ilgili soruları cevaplamaları istenir.
7. Öğretmen metinden çıkarılması gereken dersleri öğrencilerin verdiği cevaplardan hareketle maddeler hâlinde özetler.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Metinden hareketle soruları cevaplayınız.

TARİHTEN BİR YAPRAK

627 yılında gerçekleşen Mustalikoğulları Gazvesi'ne kazanılması kolay görüldüğü için münafıklardan da pek çok kişi katılmıştı. Müslümanlar kısa bir çarpışmadan sonra düşmanı hezime uğrattılar. Savaşın ardından meydana gelen bir olay neredeyse Müslümanları eski cahiliye adetlerine ve kan davalarına götürüyordu. Müreysi Kuyusu'nun başındaki iki kişi arasında suyu önce kimin alacağı hususunda tartışma çıkmış ve onların kavgası muhacir ile ensarın karşı karşıya gelmelerine neden olmuştu.

Olanları duyan Hz. Peygamber yapılanların cahiliye davası peşinde koşmak olduğunu belirterek olaya karışanları uyarmış ve tarafları yatıştırmaya çalışmıştı. Ne var ki münafıkların lideri Abdullah b. Übey bu basit tartışmayı istismar etmek niyetindeydi. Muhacirleri nankörlükle itham eden İbn Übey, besle kargayı oysun gözünü manasına "Köpeğini besle, yesin seni" diyerek tansiyonu yükseltti. Üstüne üstlük "Allah'a (c.c.) andolsun ki Medine'ye döndüğümüzde kuvvetli olan zayıfı kovacaktır." şeklinde meydan okuyarak ensarı Resulullah'a (s.a.v.) karşı kışkırtmaya çalıştı.

İbn Übey'in söylediklerini duymuş olan çocuk yaşlardaki Zeyd b. Erkam, olanları Hz. Peygamber'e haber verdi. Ancak İbn Übey, Zeyd'in (r.a.) söylediklerinin yalan olduğuna dair yemin etti. Gelişmelerin vahim neticeler doğurabileceğini gören Allah Resulü, yolculuk için uygun olmayan çok sıcak bir vakitte yola çıkılmasını emretti. O gün ve gece boyunca yürüdüler. Ertesi gün sıcağın bunalıncaya kadar yolculuklarına devam ettiler. Böylece kimsenin Müreysi Kuyusu başında geçen tartışmayı tekrar gündeme getirecek mecali kalmamıştı. Mola yerinde yorgunluktan uyuyakaldılar.

İbn Übey söylediği sözleri inkâr etmiş olsa da yolda inen ayetler onun söylediklerini Resulullah'a (s.a.v.) bildirdi. İbn Übey'in öldürülmesi yönünde bazı teklifler yapıldığını duyan oğlu Abdullah, babasının öldürülmesine karar verilmesi hâlinde bu göreve kendisinin talip olduğunu çünkü başka birinin bu işi yapması durumunda o kişiye kin beslemekten korktuğunu ifade etti. Bir kâfire karşı bir mümini öldürmek istemediğini söyledi. Hz. Peygamber ise böyle bir düşüncesi olmadığını ona haber verdi. "Bizimle beraber olduğu sürece onunla arkadaş olur, sohbet ederiz." diyerek meseleyi kapattı.

(Adnan Demircan, "İslam'da İnsan Modeli ve Hz. Peygamber Örneği", TDVY, Ankara, 1995, s. 146-147.)

1. Hz. Peygamber'in münafıklarla mücadele yöntemi hakkında neler söyleyebilirsiniz?

2. Bu olay ile ilgili Kur'an-ı Kerim'de geçen ayeti bulunuz?

10**ETKİNLİK****7****SİYER****4. Ünite: Risâletin Medine Dönemi****10 dk.**

Kazanım: Peygamberimizin diğer din mensuplarıyla ilişkilerinin dayandığı ilkeleri kavrar.

Süreç

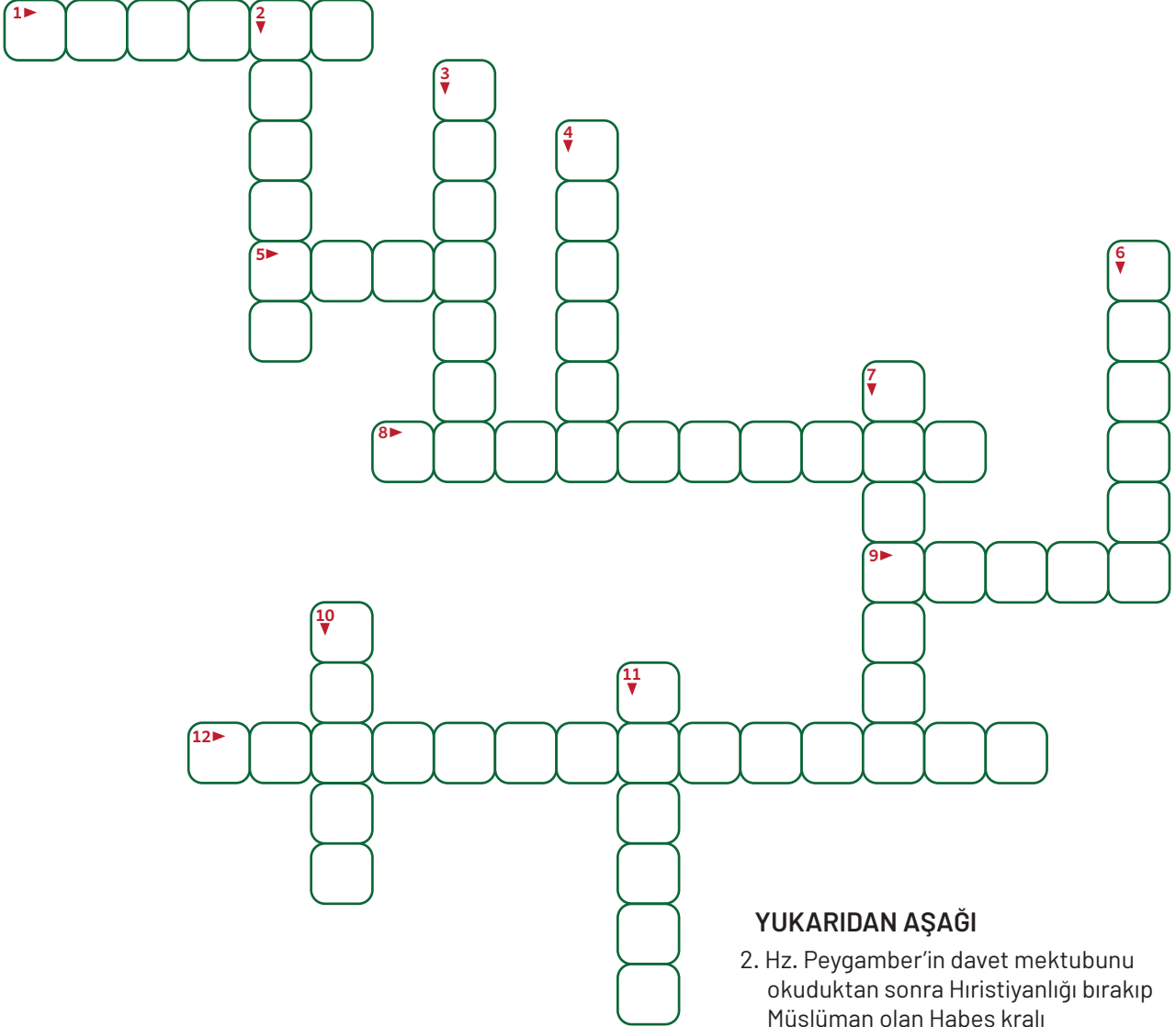
1. Ek-1 çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır.
2. Bu etkinlikte nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden Hz. Peygamber'in Yahudi ve Hristiyanlarla yürüttüğü siyasi ve askerî faaliyetlerle ilgili kelimeleri bulmaları ve bulmacadaki soru numaralarına göre yazmaları istenir.
4. Ek-2'ye göre öğrencilerin cevapları kontrol edilir.
5. Bulmacada verilen kelimeler üzerinden Hz. Peygamber'in diğer din mensuplarıyla ilişkilerinin genel bir değerlendirmesi yapılır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki bulmacayı çözünüz.

SOLDAN SAĞA

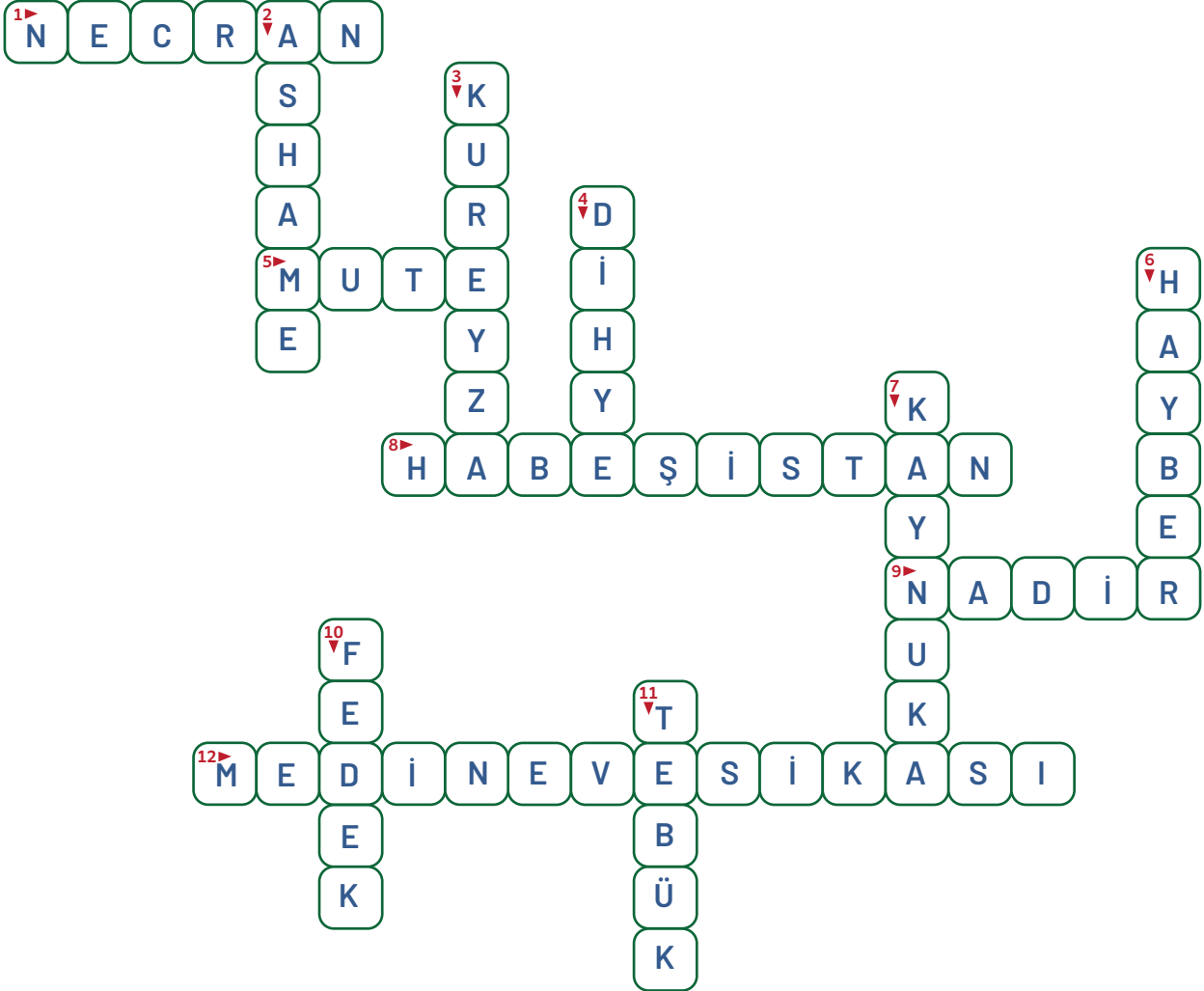
1. Yemen bölgesinden Medine'ye gelen Hristiyan heyetinin yurdu
5. Müslümanların Suriyeli Hristiyan Araplarla ve Bizans ordusuyla yaptığı ilk savaş
8. Müslümanların ilk hicret yurdu olan Hristiyan ülkesi
9. Hz. Peygamber'e suikast girişiminde bulunan Yahudi kabilesi
12. Hz. Peygamber'in Medine'deki Yahudilerle imzalamış olduğu antlaşmanın adı

YUKARIDAN AŞAĞI

2. Hz. Peygamber'in davet mektubunu okuduktan sonra Hristiyanlığı bırakıp Müslüman olan Habeş kralı
3. Hendek Savaşı'nda Medine Sözleşmesi'ni bozarak müşriklere destek veren Yahudi kabilesi
4. Hz. Peygamber'in Bizans imparatoru Heraklius'a yazdığı İslam'a davet mektubunu götüren elçi
6. Hicretin yedinci yılında fethi gerçekleşen Yahudi yerleşim bölgesinin adı
7. Bedir Savaşı sonrasında Medine'den sürgün edilen Yahudi kabilesi
10. Cizye ödemek karşılığında Müslümanlarla barış antlaşması imzalayan Yahudi beldesi
11. Hz. Peygamber'in Bizanslılara karşı düzenlediği, "Gazvetü'l-usre" diye de isimlendirilen sefer

CEVAP ANAHTARI

SOLDAN SAĞA

1. **NECRAN:** Yemen bölgesinden Medine'ye gelen Hristiyan heyetinin yurdu
5. **MUTE:** Müslümanların Suriyeli Hristiyan Araplarla ve Bizans ordusuyla yaptığı ilk savaş
8. **HABEŞİSTAN:** Müslümanların ilk hicret yurdu olan Hristiyan ülkesi
9. **NADİR:** Hz. Peygamber'e suikast girişiminde bulunan Yahudi kabilesi
12. **MEDİNE VESİKASI:** Hz. Peygamber'in Medine'deki Yahudilerle imzalamış olduğu antlaşmanın adı

YUKARIDAN AŞAĞI

2. **ASHAME:** Hz. Peygamber'in davet mektubunu okuduktan sonra Hristiyanlığı bırakıp Müslüman olan Habeş kralı
3. **KUREYZA:** Hendek Savaşı'nda Medine Sözleşmesi'ni bozarak müşriklere destek veren Yahudi kabilesi
4. **DİHYE:** Hz. Peygamber'in Bizans imparatoru Heraklius'a yazdığı İslam'a davet mektubunu götüren elçi
6. **HAYBER:** Hicretin yedinci yılında fethi gerçekleşen Yahudi yerleşim bölgesinin adı
7. **KAYNUKA:** Bedir Savaşı sonrasında Medine'den sürgün edilen Yahudi kabilesi
10. **FEDEK:** Cizye ödemek karşılığında Müslümanlarla barış antlaşması imzalayan Yahudi beldesi
11. **TEBÜK:** Hz. Peygamber'in Bizanslılara karşı düzenlediği, "Gazvetü'l-usre" diye de isimlendirilen sefer

10

ETKİNLİK

8

SİYER

4. Ünite: Risâletin Medine Dönemi

20 dk.

Kazanım: Peygamberimizin diğer din mensuplarıyla ilişkilerinin dayandığı ilkeleri kavrar.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1 dağıtılır veya metin tahtaya yansıtılır.
2. Bu etkinlikte nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1’de yer alan metin bir öğrenci tarafından yüksek sesle okunur.
4. Gerekli açıklamalar yapılarak metin dili öğrenci seviyesine uygun hâle getirilir.
5. Öğrencilerin 5 dakika metin üzerinde düşünmeleri ve sorulara cevap vermeleri istenir.
6. Söz almak isteyen öğrencilerin konuya ilişkin fikirleri dinlenir.
7. Öğrenciler tarafından çıkarılan ilkeler maddeler hâlinde tahtaya yazılır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki metni okuyup soruları cevaplayınız.

Medine Vesikası'ndan:

- Yahudilerden bize tabi olanlar, zulme uğramaksızın ve onlara muâriz olanlarla yardımlaşmaksızın yardımımıza hak kazanacaklardır. (Md. 16)
- Yahudiler, müminlerle birlikte bir ümmet teşkil ederler. (Md. 25)
- Yahudilere sığınmış olan kimseler bizzat Yahudiler gibi mülahaza olunacaklardır. (Md. 35)
- Yahudilerden hiç kimse (Müslümanlarla birlikte bir askerî sefere) Muhammed'in (s.a.v.) izni olmadan çıkmayacaklardır. (Md. 36)
- (Bir harp vukuunda) Yahudilerin masrafları kendi üzerine Müslümanların masrafları kendi üzerinedir. Bu sahifede (yazıda) gösterilen kimselere harp açanlara karşı onlar kendi aralarında yardımlaşacaklardır. (Md. 37)
- Himaye altındaki kimse bizzat himaye eden kimse gibidir. Ne zulmedilir ne de (kendisi) cürüm îka edecektir. (Md. 40)
- Bu sahifede (yazıda) gösterilen kimseler arasında zuhurundan korkulan bütün öldürme yahut münâzaa vak'alarının Allah'a (c.c.) ve Resulullah Muhammed'e (s.a.v.) götürülmeleri gerekir. (Md. 42)
- Ne Kureyşliler ve ne de onlara yardım edecek olanlar, himaye altına alınmayacaklardır. (Md. 43)
- Onlar (Müslümanlar ve Yahudiler) arasında, Yesrib'e hücum edecek kimselere karşı yardımlaşma yapılacaktır. (Md. 44)
- Şayet onlar (Yahudiler) (Müslümanlar tarafından) sulh akdetmeye veya akde iştirake davet olunurlarsa bunu doğrudan doğruya akdedecek veya iştirak edeceklerdir. Şayet onlar (Yahudiler), (Müslümanlara) aynı şeyleri teklif edecek olurlarsa, müminlere karşı aynı haklara sahip olacaklardır. Din mevzuunda girilen harp vak'aları müstesnadır. (Md. 45)
- (Kaidelere) muhakkak riayet edilecek, bunlara aykırı hareket olmayacaktır. Ve haksız şekilde kazanç temin edenler sadece kendi nefesine zarar vermiş olurlar. Allah (c.c.) bu sahifede gösterilen maddelere en doğru ve en mükemmel riayet edenlerle beraberdir. (Md. 46)

(Muhammed Hamidullah, İslam Peygamberi, İrfan Yay., İstanbul, 1990, C 1, s. 207-210.)

SÖZLÜK

Muâriz: karşı çıkan, **Münâzaa:** çekişme, kavga, **Cürüm:** suç, yanlışlık, **İka:** işleme, yapma, **Zuhur:** ortaya çıkma, **Mülahaza:** düşünce, **Akdetmek:** sözleşme yapmak, imzalamak, **İştirak:** ortaklık, katılım.

1. Hz. Peygamber'in Yahudilerle ilişkilerini Medine Vesikası bağlamında yorumlayınız.

2. Diğer din mensuplarıyla ilişkilerin hangi ilkeler üzerinden yürütüldüğünü bulunuz.

Kazanım: Peygamberimizin tebliğinde İslam'a davet mektuplarının yerini açıklar.

Süreç

1. Ek-1 çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır.
2. Bu etkinlikte nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden Ek-1'de yer alan harita üzerindeki boşlukları doldurmaları istenir.
4. Harita üzerindeki boşlukları doldurmaları için öğrencilere 5 dakika süre verilir.
5. Hz. Peygamber'in İslam'a davet mektuplarının muhatapları tarafından nasıl karşılandığına dair öğrencilerin bilgileri yoklanır.
6. Konuyla ilgili konuşmak isteyen öğrencilere söz hakkı verilir.
7. Öğretmenin konu hakkında genel bir değerlendirme yapmasıyla etkinlik sona erdirilir.

Aşağıdaki metinden yararlanarak soruları cevaplayınız.

Medine Şehir Devleti'nin kurulup teşkilatlandırılmasından sonra siyasi ve askerî alanlarda kararlar alınmış ve komşu devlet başkanlarıyla Arap kabile reislerine İslam'a davet için mektuplar yazılmıştır. Davet mektuplarından devletler hukukunu ilgilendirenler İslam inancına ait hususları açıklamaktadır. İç hukuku ilgilendiren hükümler ise Müslüman olan yetkililere yapılan tavsiyelerden ibaret bir genelge niteliği taşımaktadır.

Mektupları götüren elçide; hitabet ve ikna kabiliyeti, dinî eğitim, fiziksel düzgünlük, dürüstlük gibi şartlar aranmıştır. Sonuç olarak Necaşi'ye, Amr b. Ümeyye ed-Damrî; Heroklius'a, Dıhye b. Halife el-Kelbî; Mukav-kıs'a, Hatıb b. Ebi Belte'a el-Lahmî; Hüsrev Pervize, Abdullah b. Huzafe es-Sehmî; Hevze b. Ali el-Hanefî-ye, Selit b. Amr el-Âmirî; Haris b. Ebu Şemirî'e, Şüca b. Vehb el-Esedî elçi olarak gönderilmiştir.

(İshak Keskin, "Hz Muhammed'in Bir Mektubu-Satın Alınması Arşivcilik Bakımından Değeri", Osmanlı Araştırmaları, C 19, S 19, s. 257-259.)

1. Hz. Peygamber'in davet mektubu gönderdiği devlet veya bölge isimlerini yukarıda verilen haritadaki boş bırakılan yerlere yazınız.
2. Hz. Peygamber'in gönderdiği İslam'a davet mektuplarına muhataplarının nasıl tepkiler verdiğini açıklayınız.

CEVAP ANAHTARI

10**ETKİNLİK 10****SİYER****4. Ünite: Risâletin Medine Dönemi****20 dk.**

Kazanım: Peygamberimizin tebliğinde İslam'a davet mektuplarının yerini açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1 dağıtılır veya tahtaya yansıtılır.
2. Bu etkinlikte nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1'de yer alan metinlerin öğrenciler tarafından okunması istenir.
4. Öğrencilerden metinlerin altında yer alan soruları cevaplamaları istenir.
5. Söz almak isteyen öğrencilerin konuya ilişkin düşünceleri dinlenir.
6. Öğretmen tarafından konunun genel bir değerlendirmesi yapılarak etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Metinleri okuyarak soruları cevaplayınız.

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla!

Allah'ın Resulü Muhammed'den Haris b. Ebî Şemir'e:

Allah'ın selamı, hidayet yoluna girmiş bulunan, Allah'a inanan ve bunu ikrar edenin üzerine olsun!... Buna göre senin mülkünün (yani ülken ve krallığının) senin elinde kalması için hiçbir şeriki ve ortağı bulunmayan bir ve tek olan Allah'a inanmaya davet ederim."

(M. Hamidullah, İslam Peygamberi, C 1, s. 329.)

Allah'ın kulu ve Elçisi Muhammed'den Kopt'ların Büyük Başkanı el-Mukavkıs'a:

Allah'ın selamı, hidayet yoluna girmiş bulunan kimse üzerine olsun! Buna göre ben seni tam bir İslam daveti ile (İslam'a) çağırıyorum. İslam'a gir, sonunda emniyet ve selamet içinde olursun ve Allah sana iki defa sevap verecektir. Şayet bundan kaçınacak olursan bütün Kopt'ların günahı senin üzerinde toplanacaktır. Ve (siz) ey (mukaddes) kitap sahipleri! Gelin, sizinle bizim aramızda müşterek olan bir tek kelimedeyi; (yani) Allah'tan başka hiçbir tanrıya tapmamak, O'na hiçbir şeyi şerik ve ortak koşmamak, Allah'tan başka aramızdan hiçbir kimseyi âmir ve efendi yapmamak (hususunda) birleşelim. Şayet onlar sırtlarını dönüp (bundan) kaçınacak olurlarsa şöyle deyiniz: "Siz şahit olun ki kesinlikle bizler, (Allah'a) itaat edip teslim olan Müslümanlarız."

(M. Hamidullah, İslam Peygamberi, C 1, s. 315-316.)

1996 yılına kadar yalnızca Hz. Muhammed'in el-Mukavkıs'a gönderdiği mektubun Topkapı Mukaddes Emanetler Bölümü'nde teşhir edildiği bilinmekteydi. Bu yılda yapılan envanter sayımı sırasında diğer davet mektuplarından ikisinin de ülkemizde bulunduğu anlaşılmıştır. El- Mukavkıs'a gönderilen mektup, Sultan Abdülaziz zamanında satın alınarak İstanbul'a getirilmiştir. El-Ahsa valisi el-Münzir'e gönderilen mektup bugün İstanbul Topkapı Sarayı Mukaddes Emanetler Bölümü'nde 21/397 envanter numarasında kayıtlıdır. Haris b. Ebi Şemir'e gönderilen ve 21/674 envanter numarasında kayıtlı mektup yine İstanbul Topkapı Sarayı Mukaddes Emanetler Bölümü'nde bulunmaktadır.

(İshak Keskin, "Hz Muhammed'in Bir Mektubu-Satın Alınması Arşivcilik Bakımından Değeri", Osmanlı Araştırmaları, C 19, S 19, s. 260-261.)

1. Hz. Peygamber'in Mısır Emîri Mukavkıs ile Gassani Kralı Haris'e gönderdiği İslam'a davet mektuplarını karşılaştırarak ortak ve farklı yönlerini bulunuz.
2. İslam'a davet mektuplarının günümüze kadar gelmiş olması ve bazılarının ülkemizde bulunmasının önemi hakkındaki düşüncelerinizi paylaşınız.

Kazanım: Veda Haccı'nın önemini ve Veda Hutbesi'ndeki evrensel mesajları yorumlar.

Süreç

1. Ek-1 öğrencilere dağıtılır veya tahtaya yansıtılır.
2. Bu etkinlikte nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1'de yer alan görselleri incelenmesi için öğrencilere 5 dakika izin verilir.
4. Öğrencilerden Hz. Peygamber'in Veda Hutbesi'nde ortaya koyduğu ilkeler ile fotoğraflar arasında ilişki kurması istenir.
5. Söz almak isteyen öğrencilerin konuşmasına izin verilir.
6. Öğrenciler tarafından ortaya konulan düşünceler öğretmen tarafından değerlendirilir.
7. Öğrencilerin konuyla ilgili yorumlarından elde edilen ilkeler listelenerek sınıf panosuna asılır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Hız. Peygamber'in Veda Hutbesi'nde dikkat çektiği hususları göz önünde bulundurarak aşağıdaki resimler hakkında konuşunuz.

Kazanım: Veda Haccı'nın önemini ve Veda Hutbesi'ndeki evrensel mesajları yorumlar.

Süreç

1. Ek-1 öğrencilere dağıtılır veya tahtaya yansıtılır.
2. Bu etkinlikte nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1'de yer alan metin bir öğrenci tarafından yüksek sesle okunur.
4. Öğrencilerden, Hz. Peygamber'in Veda Haccı'yla ilgili bilgiler içeren metni dikkatli bir şekilde incelemeleri istenir.
5. Metin ile ilgili soruya her bir öğrenciden kendi bakış açısına göre cevap vermesi istenir.
6. Söz almak isteyen öğrencilerin cevapları dinlenir.
7. Her öğrencinin yorum yapması teşvik edilir.
8. Öğrencilerin konuya ilişkin yorumları genel bir değerlendirmeye tabi tutularak etkinlik tamamlanır.

Metinden yararlanarak aşağıda verilen soruyu

cevaplayınız.

Hiz. Peygamber'in Veda Haccı'ndan örnek kesitler:

- Hiz. Peygamber hicri 10. yılın sonuna doğru hacca gideceğini ilan etti ve imkânı olan herkesin hazırlanmasını istedi.
- 25 Zilkâde Cumartesi günü öğleden önce temizlenip saçlarını taradı ve güzel kokular süründü. Ashabına yaptığı konuşmanın ardından yola çıktı.
- Zülhuleyfe'de konakladı ve burada hacılara ihram ve mikatla ilgili bilgiler verdi. İhrama girerek yola devam etti.
- Arc'ta mola verdiklerinde şöyle bir hadise yaşandı: Hiz. Ebu Bekir, Hiz. Peygamber'e ait yiyecekleri taşıyan deveyi kaybettiği için kölesini azarladı. Bunu duyan Allah Resülü: "Köleye bağırıp durma. O elbette devenin kaybolmasını istemezdi." diyerek Ebu Bekir'i uyardı. Nitekim kervanın arkasını toplamakla görevli kişiler tarafından deve daha sonra bulundu.
- Hiz. Peygamber Kâha Vadisi üzerinden Sukyâ'ya geldi. Yolculuğun beşinci günü çarşamba'yı perşembe'ye bağlayan gece Zilhicce ayı girdi. Perşembe sabahı da Ebvâ'ya ulaştılar.
- Peygamberimiz ve kafilesi Ebvâ'dan sonra Ezrak, Cuhfe Gâdir-i Hum ve Kudeyd üzerinden Usfân'a vardılar.
- Şerife ulaştığında Hiz. Peygamber bir duyuru yaptı. Kurbanlarını getirenlerin kıran haccına niyet etmeleri gerektiğini, getirmemiş olanlarınsa haclarını umreye çevirebileceklerini söyledi. Birkaç gün sonra ikinci defa ihrama girerek hacı edebileceklerini bildirdi. Hiz. Peygamber'in bu duyurusuyla bir cahiliye uygulaması sona ermiş oluyordu. Zira Cahiliye Dönemi'nde hac aylarında umre yapmak günah sayılıyordu.
- 4 Zilhicce Pazar günü Zî Tuvâ'da sabah namazını kıdıran Hiz. Peygamber hemen yola çıkarak kuşluk vaktinden önce Mekke'ye girdi. Böylece Medine'den başladığı yolculuk dokuz gün sürmüştü.
- Mekke'de doğruca Mescid-i Harâm'a giden Hiz. Peygamber, Benî Şeybe kapısından içeri girdi. Kâbe'yi görünce dua etti. Abdest alarak umresine başladı. Tavafe esnasında iki kişi gördü. Birinin elleri bağlıydı ve diğeri ipinden tutarak ona tavafe ettiriyordu. Hiz. Peygamber ipi kesti ve "Elinden tutarak tavafe yaptır." buyurdu.
- Allah Resülü sa'ye başladığında yaya idi. Ancak zamanla etrafında büyük bir kalabalık toplanıp yürümek zorlaşınca devesine bindi ve sa'yini öyle tamamladı. Böylece insanlar onu görme ve soru sorma imkânı buldular.
- Hiz. Peygamber arefe günü Arafat Vadisi'ndeki Urene'ye geldi. Veda Hutbesi denince ilk akla gelen konuşmasını öğle namazından önce burada yaptı. Namazdan sonra vakfe yerine geldi. Vakfe sırasında birçok kişi Hiz. Peygamber'in yanına geldi ve kendisine hac ile ilgili sorular sordu.
- Hiz. Peygamber şeytan taşlama esnasında taşkın hareketlerde bulunmaktan sakınmaları hususunda insanları uyardı.
- Allah Resülü bayramın birinci günü Mina'da, Arafat hutbesine benzer bir konuşma yaptı. Konuşmanın sonunda insanlarla vedalaştığı için orada bulunanlar "Demek bu veda haccı!" dediler.

(bk. Halit Özkan, Veda Haccı, Türkiye Millî Kültür Vakfı, İstanbul, 2019, s. 25-109.)

Hiz. Peygamber'in Veda Haccı'nda dikkatinizi çeken en önemli hadise hangisidir? Neden?

10

SİYER

ETKİNLİK 13

4. Ünite: Risâletin Medine Dönemi

20 dk.

Kazanım: Peygamberimizin vefatının Müslümanlar üzerinde bıraktığı tesiri açıklar.

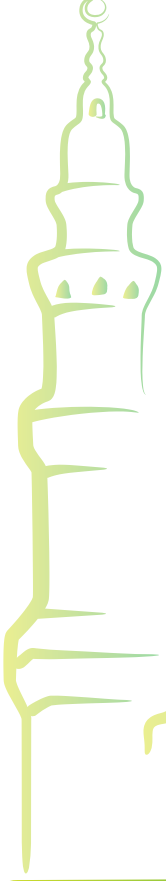
Süreç

1. Ek-1 çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır.
2. Bu etkinlikte nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden Ek-1'deki metni dikkatli bir şekilde okumaları istenir.
4. Öğretmen tarafından metne yönelik kısa bir açıklama yapılır.
5. Öğrencilerden soruları verilen metne göre cevaplamaları istenir.
6. Yapılan açıklama ile öğrencilerin verdiği cevapları kontrol etmeleri sağlanır.
7. Öğretmen tarafından konuya ilişkin genel bir değerlendirme yapılır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Hız. Peygamber'in vefat ettiğini duyan insanlar büyük bir üzüntü içerisinde mescide koşular. Hız. Ömer şaşkınlık içerisinde onun öldüğünü söyleyenleri ölümle tehdit ederek "Vallahi o ölmedi. Tıpkı Musa'nın gitmesi gibi tekrar ümmetinin arasına dönüp gelmek üzere Allah'ın katına vardı." diyordu. Haberi alır almaz gelen Hız. Ebu Bekir de Allah Resulü'nün (s.a.v.) odasına girdi: "Anam babam sana feda olsun. Sağlığında da ölümünde de ne kadar güzelsin. Allah'ın sana yazmış olduğu ölümü tattın. Allah'ın yanında öyle değerlisin ki sana ölümü ikinci kez tattırmayacaktır." diyerek onu son bir kez hürmetle öptü.

Hız. Ebu Bekir daha sonra mescide gitti. İnsanları kılıcıyla tehdit eden Hız. Ömer'e sakin olmasını söyledi. Cemaatin ortasına doğru ilerleyerek bir konuşma yapmaya başladı. Herkes onun sözlerine kulak kesildi. O, Allah'a (c.c.) hamd ve senadan sonra şunları söyledi:

– Ey insanlar! Muhammed'e tapınan kimse bilsin ki gerçekten o ölmüştür. Allah'a kul olan ve O'na ibadet eden kimse (bilsin ki), Allah Hayy'dır ve asla ölmez.

Hız. Ebu Bekir, başta Hız. Ömer olmak üzere insanların kendine gelmesini sağlamak için Âl-i İmrân suresi 144. ayetini okudu. "Muhammed, ancak bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o ölür ya da öldürülürse gerisin geriye (eski dininize) mi döneceksiniz? Kim (böyle) geri dönerse Allah'a hiçbir şekilde zarar vermiş olmayacaktır. Allah şükredenleri mükâfatlandıracaktır."

(İbn-i Sa'd, et-Tabakât, C 2, s. 231-235.)

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Hız. Ebu Bekir'in hâl ve konuşmasından aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Oluşan idari boşluğun bir an önce doldurulması gerekir.
- B) Hız. Peygamber de diğer insanlar gibi ölümlü bir fânidir.
- C) İslam inancı Hız. Peygamber'in hayatıyla sınırlı değildir.
- D) Müslümana düşen inancında istikamet sahibi olmaktır.
- E) Hız. Peygamber'in vefatını metanetle kabullenmek gerekir.

2. Hız. Ömer ve Hız. Ebu Bekir'in Allah Resulü'nün (s.a.v.) vefatı karşısındaki tavırlarının farklı oluşunun sebebini yorumlayınız.

.....

.....

3. Âl-i İmrân suresi 144. ayetinin dikkat çektiği husus nedir?

.....

.....

CEVAP ANAHTARI

1. A

Kazanım: Peygamberimizin vefatının Müslümanlar üzerinde bıraktığı tesiri açıklar.

Süreç

1. Ek-1 çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır.
2. Bu etkinlikte nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1'de yer alan metin sesli bir şekilde sınıf içerisinde okunur.
4. Öğrencilerden metinden de hareketle Hz. Peygamber'in vefatının Müslümanlar üzerinde bıraktığı tesiri anlatan bir yazı yazmaları istenir.
5. Süre sonunda öğrencilerin yazdıklarını okumaları istenir.
6. Öğrenciler tarafından seçilen bazı yazılar sınıf panosuna asılır

Resulullah'ın (s.a.v.) vefatından sonra Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer'e "Haydi, Allah Resulü'nün ziyaret ettiği gibi biz de Ümmü Eymen'i ziyaret edelim." dedi. Oraya vardıklarında Ümmü Eymen ağlamaya başladı. "Niye ağlıyorsun? Allah katındakiler Resulullah için daha hayırlıdır." dediler. Ümmü Eymen "Ben Allah'ın katındakilerin Resulü için daha hayırlı olduğunu bilmediğimden ağlamıyorum. Asıl gökten inen vahyin kesilmiş olmasına ağlıyorum." dedi. Onun bu sözleri Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer'i de duygulandırdı. Onlar da birlikte ağlamaya başladılar.

(Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 103.)

Metinden de hareketle Hz. Peygamber'in vefatının sahabe üzerinde bıraktığı tesiri anlatan bir yazı kaleme alınız.

10**SİYER****ETKİNLİK 15****4. Ünite: Risâletin Medine Dönemi****15 dk.**

Kazanım: Peygamberimizin ahlaki özelliklerini hayatında uygulamaya istekli olur.

Süreç

1. Ek-1 çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır.
2. Bu etkinlikte nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerin Ek-1’de yer alan metni dikkatli bir şekilde okumaları sağlanır.
4. Öğrencilerden metinde yer alan Hz. Peygamber’in davranış özelliklerinin hangi erdemlere karşılık geldiğini bulmaları istenir.
5. Öğrencilerin buldukları erdemlerin isimlerini metindeki akışa uygun bir şekilde sıralamaları istenir.
6. Öğretmen tarafından doğru cevaplar verilerek öğrencilerin cevaplarını kontrol etmeleri sağlanır.
7. Öğretmenin metin üzerinden soracağı sorularla konu pekiştirilir.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Metni okuyarak soruyu cevaplayınız.

Hız. Peygamber, insanlara örnek bir şahsiyet olarak gönderildiği için hayatın her yönünü kapsayan üstün bir ahlakla donatılmıştır. Onun bütün hayatı kucaklayan yaşam biçimi, ahlakının her devirde birbirinden farklı insanlar tarafından örnek alınabileceği inancını güçlendirmiştir.

Allah Resulü (s.a.v.) güzel ahlakı tamamlamak için gönderildiğini söylemiş, mükemmel imanın güzel ahlaklı olmakla sağlanabileceğini bildirmiştir.

Hız. Peygamber'in insanları kendine hayran bırakan birçok davranış özelliği bulunmaktadır. Resulullah (s.a.v.);

1. Karşısındakine bütün vücuduyla dönerek konuşur ve muhatabı yüzünü çevirmedikçe o da çevirmezdi.

2. Görgüsüz bedevilerin kaba davranışlarına rağmen bu davranışlar karşısında tahammül gösterirdi.

3. Namaz sırasında ağlayan bir çocuğun sesini duyunca namazı çabuk kıldırırdı.

4. Kendisinden bir şey istendiği zaman ona çok ihtiyacı da olsa verirdi.

5. Toplumun hakları söz konusu olduğunda suçlu kim olursa olsun onu bağışlamaz, kendi çocuğu bile olsa cezalandıracağını söylerdi.

6. Oturması için kendisine minder verildiğinde minderi bir başkasına verip yere oturmayı tercih ederdi.

Hız. Peygamber'in yukarıdaki metinde yer alan davranış özelliklerinin hangi ahlaki erdemlere karşılık geldiğini sırasıyla yazınız.

1.
2.
3.
4.
5.
6.

CEVAP ANAHTARI

1. Nezaket
2. Sabır
3. Şefkat ve Merhamet
4. Cömertlik
5. Adalet
6. Tevazu

10

SİYER

ETKİNLİK 16

4. Ünite: Risâletin Medine Dönemi

20 dk.

Kazanım: Peygamberimizin ahlaki özelliklerini hayatında uygulamaya istekli olur.

Süreç

1. Ek-1 çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır.
2. Bu etkinlikte nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1'deki metinde yer alan cümleler sesli bir şekilde okunur.
4. Öğrencilerden metindeki cümlelerin usulüne uygun yeni cümleler kurmaları istenir.
5. Öğrencilerin her birinden yazdıkları cümleleri okumaları istenir.
6. Öğretmen tarafından genel bir değerlendirme yapılarak etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıda Hz. Peygamber'in söz ve fiillerinin düşünce ve davranış dünyamızı nasıl şekillendirdiğini göstermek için örnek cümleler verilmiştir. Siz de aynı usulde cümleler kurarak örnekleri çoğaltınız.

1. Büyüklerime hürmet etmeye, küçüklerime ise şefkatli davranmaya özen gösteririm. Çünkü bu konuda bize örnek olan Peygamberimiz (s.a.v.) küçüklere merhamet büyüklere ise saygı göstermeyi tavsiye etmiştir.

2. Kusurları örtmenin gerekli olduğunu düşünürüm. Çünkü kimsenin ayıbını ortaya dökmeyen Peygamberimiz (s.a.v.) bir kimsenin ayıbını örten kişinin ahirette ayıbının örtüleceğini müjdelemiştir.

3.
.....
.....

4.
.....
.....

5.
.....
.....

6.
.....
.....

7.
.....
.....

8.
.....
.....